

SLOVENSKÁ REPUBLIKA

UZNESENIE

Ústavného súdu Slovenskej republiky

IV. ÚS 69/2022-17

Ústavný súd Slovenskej republiky v senáte zloženom z predsedu senátu Ladislava Duditša (sudca spravodajca) a zo sudcov Libora Duľu a Miroslava Duriša v konaní podľa čl. 127 Ústavy Slovenskej republiky o ústavnej sťažnosti sťažovateľa [REDAKOVANÉ], proti rozsudku Okresného súdu Topoľčany č. k. 1 T 46/2016 z 5. decembra 2018 a uzneseniu Krajského súdu v Nitre č. k. 2 To 44/2019 z 12. júna 2019 takto

r o z h o d o l :

1. Ústavnú sťažnosť **o d m i e t a** .
2. Žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred Ústavným súdom Slovenskej republiky **n e v y h o v u j e** .

O d ô v o d n e n i e :

I.

Ústavná sťažnosť sťažovateľa a skutkový stav

1. Sťažovateľ sa ústavnou sťažnosťou doručenou ústavnému súdu 25. novembra 2021 domáha vyslovenia porušenia základného práva podľa čl. 48 ods. 2 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „ústava“) a práva podľa čl. 5 ods. 3 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd rozsudkom Okresného súdu Topoľčany (ďalej len „okresný súd“) č. k. 1 T 46/2016 z 5. decembra 2018 (ďalej len „napadnutý rozsudok okresného súdu“) a uznesením Krajského súdu v Nitre (ďalej len „krajský súd“) č. k. 2 To 44/2019 z 12. júna 2019 (ďalej len „napadnuté uznesenie krajského súdu“) s tým, že porušenie ďalších práv doplní ustanovený advokát. Sťažovateľ navrhuje zrušiť napadnutý rozsudok okresného súdu a napadnuté uznesenie krajského súdu a vec vrátiť okresnému súdu na ďalšie konanie. Sťažovateľ žiada tiež o priznanie finančného zadosťučinenia v sume 5 000 eur.

2. Z ústavnej sťažnosti vyplýva, že napadnutým rozsudkom okresného súdu bol sťažovateľ uznaný vinným zo spáchania pokračovacieho zločinu krádeže podľa § 212 ods. 1, ods. 3 písm. b), ods. 4 písm. b) Trestného zákona s poukazom na § 138 písm. e) Trestného zákona v jednočinnom súbehu

s pokračovacím prečinom porušovania domovej slobody podľa § 194 ods. 1 Trestného zákona, ktoré boli spáchané sčasti v štádiu pokusu podľa § 14 ods. 1 Trestného zákona a sčasti dokonané. Sťažovateľovi bol uložený spoločný trest odňatia slobody vo výmere 5 rokov a 4 mesiacov podľa § 212 ods. 4 Trestného zákona s použitím § 41 ods. 1, 3 Trestného zákona, § 36 písm. k) Trestného zákona, § 37 písm. h), m) Trestného zákona, § 38 ods. 2, 4 Trestného zákona so zaradením do ústavu na výkon trestu odňatia slobody so stredným stupňom stráženia podľa § 48 ods. 2 písm. b) Trestného zákona.

3. Proti napadnutému rozsudku okresného súdu sťažovateľ (vo výroku o vine a treste) aj prokurátor Okresnej prokuratúry Topoľčany (vo výroku o treste a čo sa týka neuloženia ochranného dohľadu) podali odvolania, ktoré boli zamietnuté napadnutým uznesením krajského súdu podľa § 319 Trestného poriadku.

II.

Argumentácia sťažovateľa

4. Sťažovateľ uviedol, že pred rozhodnutím o vine a treste si okresný súd nevyžiadal súdny spis Okresného súdu Piešťany sp. zn. 16 T 1/2016 a súdny spis Okresného súdu Poprad sp. zn. 5 T 56/2017. Vo vzťahu k uloženiu súhrnného trestu okresný súd preto rozhodol bez dostatočných podkladov, keďže nemal k dispozícii súdne spisy týkajúce sa jeho predchádzajúcich odsúdení. Podľa sťažovateľa krajský súd súhlasil s takýmto postupom. Sťažovateľ tiež uviedol, že nález ústavného súdu č. k. III. ÚS 234/2021-30 z 27. mája 2021 „*potvrdil legitímnosť a zákonnosť vyžadovania si trestných spisov od iných súdov ako dôvody objektívne...*“.

5. Z dôvodu nepriaznivých majetkových pomerov sťažovateľ požiadal o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom.

6. Aby ústavný súd mohol rozhodnúť o ustanovení právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom [§ 37 ods. 1 zákona č. 314/2018 Z. z. o Ústavnom súde Slovenskej republiky a o zmene a doplnení niektorých zákonov v znení neskorších predpisov (ďalej len „zákon o ústavnom súde“)], musí najprv zistiť, či sú kumulatívne splnené tri podmienky, resp. predpoklady na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom: (i) žiadosť o ustanovenie právneho zástupcu, (ii) majetkové pomery odôvodňujúce takúto žiadosť, (iii) nejde o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti.

7. Ak ústavný súd z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia zistí, že v danom prípade nie je daná právomoc ústavného súdu na jej prerokovanie, ústavná sťažnosť je oneskorená, neprípustná alebo zjavne neopodstatnená, znamená to, že ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti, a teda že nie je splnený jeden z predpokladov ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, v dôsledku čoho nemožno žiadosti o ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom vyhovieť.

III.

Predbežné prerokovanie ústavnej sťažnosti

8. Ústavný súd v súlade s § 56 ods. 1 zákona o ústavnom súde predbežne prerokoval ústavnú sťažnosť sťažovateľa, pričom posudzoval, či jej prijatiu na ďalšie konanie nebránia dôvody uvedené v § 56 ods. 2 zákona o ústavnom súde.

III.A. K namietanému porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu:

9. Ústavný súd poukazuje na princíp subsidiarity zakotvený v čl. 127 ods. 1 ústavy (... ak o ochrane týchto práv a slobôd nerozhoduje iný súd), ktorého zmyslom je, že ústavný súd môže konať o namietanom porušení sťažovateľových práv a meritórne (vecne) sa zaoberať podanou sťažnosťou iba vtedy, ak sa sťažovateľ nemôže v súčasnosti a nebude môcť ani v budúcnosti domáhať ochrany svojich práv pred iným orgánom verejnej moci prostredníctvom iných právnych prostriedkov, ktoré mu zákon na ochranu jeho práv poskytuje. Namietané porušenie niektorého zo základných práv alebo slobôd teda nezakladá automaticky aj právomoc ústavného súdu na konanie o nich (II. ÚS 122/05, IV. ÚS 179/05, I. ÚS 311/08).

10. Zmyslom a účelom princípu subsidiarity je to, že ochrana ústavnosti nie je a ani podľa povahy veci nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale rovnako je aj úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci výkonu im zverených kompetencií. Ústavný súd predstavuje v tejto súvislosti *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý nasleduje až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05).

11. Napadnutý rozsudok okresného súdu bol predmetom súdneho prieskumu realizovaného krajským súdom na základe sťažovateľom podaného odvolania. Z uvedeného vyplýva, že v trestnej veci sťažovateľa existoval iný súd rozhodujúci o ochrane práv sťažovateľa (krajský súd), čo vylučuje právomoc ústavného súdu na prieskum ústavnou sťažnosťou prezentovaného porušenia v bode 1 uvedených práv sťažovateľa napadnutým rozsudkom okresného súdu.

12. Ústavný súd preto túto časť ústavnej sťažnosti sťažovateľa pri predbežnom prerokovaní odmietol podľa § 56 ods. 2 písm. a) zákona o ústavnom súde z dôvodu, že ústavný súd nemá právomoc na jej prerokovanie.

III.B. K namietanému porušeniu v bode 1 uvedených práv sťažovateľa napadnutým uznesením krajského súdu:

13. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy je založená na princípe subsidiarity. Jeho zmysel a účel spočíva v tom, že ochrana ústavnosti nie je a podľa svojej povahy ani nemôže byť výlučne úlohou ústavného súdu, ale je úlohou všetkých orgánov verejnej moci v rámci im zverených kompetencií. Právomoc ústavného súdu rozhodovať o sťažnostiach podľa čl. 127 ods. 1 ústavy predstavuje *ultima ratio* inštitucionálny mechanizmus, ktorý sa uplatní až v prípade nefunkčnosti všetkých ostatných orgánov verejnej moci, ktoré sa na ochrane ústavnosti

podieľajú. Opačný záver by znamenal popieranie princípu subsidiarity právomoci ústavného súdu podľa zásad uvedených v § 132 ods. 2 zákona o ústavnom súde (III. ÚS 149/04, IV. ÚS 135/05, II. ÚS 156/09, I. ÚS 480/2013).

14. Konanie o ústavnej sťažnosti predstavuje subsidiárny procesný prostriedok na ochranu ústavou zaručených základných práv a slobôd. Ústavný súd nie je súčasťou sústavy všeobecných súdov či iných orgánov verejnej moci, a preto nemôže nahrádzať ich činnosť. Nevyhnutnou podmienkou konania, ktorá musí byť pred podaním ústavnej sťažnosti splnená, je vyčerpanie všetkých procesných prostriedkov, ktoré zákon sťažovateľovi na ochranu jeho práv poskytuje. Právomoc ústavného súdu je teda vybudovaná na zásade prieskumu vecí právoplatne skončených, ktorých eventuálnu protiústavnosť už nemožno napraviť inými procesnými prostriedkami, resp. iným spôsobom. Jedinú výnimku z tohto pravidla predstavuje § 132 ods. 3 zákona o ústavnom súde.

15. Po podaní ústavnej sťažnosti ústavný súd zistil, že sťažovateľ podal proti napadnutému uzneseniu krajského súdu dovolanie z 10. septembra 2020, ktoré bolo doplnené podaniami z 30. septembra 2020, 13. januára 2021, 16. augusta 2021 a 23. augusta 2021. Dovolanie spolu s jeho doplneniami si ústavný súd vyžiadal od okresného súdu. V doplnení dovolania z 30. septembra 2020 sťažovateľ tiež uviedol rovnaké argumenty ako v ústavnej sťažnosti. Ďalej ústavný súd zistil, že o dovolaní sťažovateľa ešte nerozhodol Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd dovolací.

16. Podanie dovolania a následné podanie ústavnej sťažnosti na ústavnom súde skôr, ako bolo o dovolaní sťažovateľa rozhodnuté najvyšším súdom, navodzuje situáciu, keď princíp subsidiarity vylučuje právomoc ústavného súdu. Tejto situácii zodpovedá aplikácia § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde, podľa ktorého ak o ochrane základných práv a slobôd sťažovateľa vo veci, ktorej sa sťažnosť týka, je oprávnený rozhodovať iný súd, ústavný súd uznesením ústavnú sťažnosť odmietne pre nedostatok právomoci na jej prerokovanie. Inými slovami, právomoc najvyššieho súdu ako dovolacieho súdu vo veci sťažovateľa predchádza právomoci ústavného súdu, a preto možno považovať podanie ústavnej sťažnosti ústavnému súdu ešte pred rozhodnutím najvyššieho súdu za predčasné.

17. Vzhľadom na to, že je úlohou nielen ústavného súdu, ale primárne všeobecných súdov poskytovať ochranu základným právam, ústavný súd v duchu zásady sebaobmedzenia s ohľadom na princíp subsidiarity v tejto časti odmietol podanú ústavnú sťažnosť podľa § 56 ods. 2 písm. a) v spojení s § 132 ods. 1 zákona o ústavnom súde pre nedostatok právomoci.

18. Keďže ústavná sťažnosť sťažovateľa bola odmietnutá ako celok už pri jej predbežnom prerokovaní, rozhodovanie o jeho ďalších návrhoch v uvedenej veci stratilo opodstatnenie, preto sa nimi ústavný súd už nezaoberal.

19. Vychádzajúc z už uvedeného, ústavný súd dospel k záveru, že v danom prípade u sťažovateľa nie sú splnené podmienky na ustanovenie právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom. Podľa názoru ústavného súdu je totiž z obsahu ústavnej sťažnosti a výsledku jej posúdenia ústavným súdom zrejmé, že v danom prípade ide o zrejme bezúspešné uplatňovanie nároku na ochranu ústavnosti (m. m. III. ÚS 265/2014, III. ÚS 631/2017). Keďže nebol splnený jeden z predpokladov

ustanovenia právneho zástupcu v konaní pred ústavným súdom, žiadosti sťažovateľa o ustanovenie právneho zástupcu ústavný súd nevyhovel.

P o u č e n i e : Proti tomuto rozhodnutiu ústavného súdu nemožno podať opravný prostriedok.

V Košiciach 8. februára 2022

Ladislav Duditš
predseda senátu